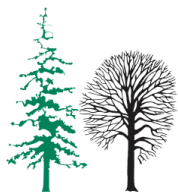

Potek zdravstvenega nadzora in zahteve po pravilniku

Nikica Ogris, Barbara Piškur

Delavnica za dobavitelje gozdnega reprodukcijskega materiala, 30. 5. 2023, Ljubljana, GIS

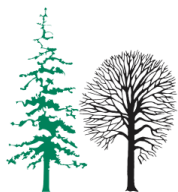

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

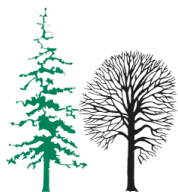
Pravne podlage

- **Zakon o gozdovih** (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)
- **Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu** (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02 – popr., 45/04 – ZdZPKG in 77/11)
- **Pravilnik** o pogojih za vpis v register dobaviteljev in drugih obveznostih dobaviteljev ter zahtevah za trženje gozdnega reprodukcijskega materiala (Uradni list RS, št. 153/21 in 56/22)
- **Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin** (Uradni list RS, št. 62/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/10, 40/14 – ZIN-B in 21/18 – ZNOrg)

Pravne podlage

- Zakon o gozdovih, 74. člen, 2. odstavek:
  - Gozdarski inštitut Slovenije ima naslednja javna pooblastila:
    - izdaja potrdila za gozdno seme in sadike v skladu s predpisi o semenu in sadikah;
    - **opravlja strokovni in zdravstveni nadzor nad gozdnim semenarstvom in drevesničarstvom.**

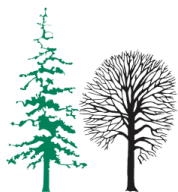

Pravne podlage

- ZGRM, 7. člen (splošni pogoji za trženje)
  - Reprodukcijski material, ki se trži, mora izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom, in pogoje, določene s predpisi o zdravstvenem varstvu rastlin.
  - Reprodukcijski material lahko trži le dobavitelj, ki je **vpisan v register dobaviteljev** v skladu s tem zakonom.
  - Reprodukcijski material se lahko trži, če izpolnjuje naslednje splošne pogoje:
    - ✓ ustreza kategorijam iz 8. člena tega zakona,
    - ✓ zanj je pridobljeno glavno spričevalo v skladu s 13. členom tega zakona,
    - ✓ **je ustrezne kakovosti, zlasti glede velikosti, zdravstvenega stanja in drugih splošnih značilnosti reprodukcijskega materiala,**
    - ✓ spremlja ga dobaviteljev dokument, izdan v skladu s 15., 16. oziroma tretjim odstavkom 48. člena tega zakona,
    - ✓ označen in pakiran je na način, ki omogoča preverjanje njegove istovetnosti.
  - **Kriterije za ustrezno kakovost ter način označevanja in pakiranja reprodukcijskega materiala iz prejšnjega odstavka predpiše minister.**

Pravne podlage - Pravilnik

- 7. člen - zahteve za dele rastlin
- 8. člen - zahteve za sadilni material
- 14. člen - načrt pridelave
- Priloga 3: Potek strokovnega in zdravstvenega nadzora reprodukcijskega materiala pri dobaviteljih

Zahteve za sadilni material

- (1) Sadilni material, ki se trži, mora biti **ustrezne tržne kakovosti, to je zdrav, vitalen, fiziološko kakovosten, in ustrezati splošnim značilnostim drevesne vrste ali umetnega križanca**, razen pri sadilnem materialu, ki se trži do končnega uporabnika na območjih s sredozemskim podnebjem, kjer se šteje, da ni ustrezne tržne kakovosti, če ima katere koli od naslednjih pomanjkljivosti:
  - a) poškodbe, razen vreznin od obrezovanja ali poškodb, ki nastanejo pri izruvanju;
  - b) premalo popkov, sposobnih za razvoj v glavni poganjek;
  - c) večstebelnost;
  - č) deformiran koreninski sistem;
  - d) znaki izsušitve, pregretosti, plesnivosti ali drugih škodljivih organizmov;
  - e) neenakomerna rast.

Zahteve za sadilni material

(2) Poleg zahtev iz prejšnjega odstavka mora:

- a) partija sadilnega materiala, ki se trži do končnega uporabnika na območjih s sredozemskim podnebjem, vsebovati najmanj **95% sadilnega materiala ustrezne tržne kakovosti**, in
- b) sadilni material ustrezati zahtevam glede starosti in velikosti iz Priloge 4, ki je sestavni del tega pravilnika.

(3) Če se pri vzgoji sadilnega materiala iz prejšnjega odstavka uporabljajo kontejnerji, mora biti njihova velikost najmanj 200 cm³, pri vrsti *Pinus pinaster* pa najmanj 120 cm³.

Zahteve za sadilni material

(4) Sadilni material, ki se trži, **mora biti zdrav**. Sadilni material je zdrav, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- a) je najmanj **dvakrat letno** strokovno in zdravstveno pregledan, in sicer prvič v času od 1. junija do 31. julija in drugič od 1. septembra do 31. oktobra, vključno s pregledom 100 m od okolice objekta, kjer je pridelan. Strokovni in zdravstveni nadzor je podrobneje določen v **Prilogi 3** tega pravilnika;
- b) je pridelan v pogojih **brez prisotnosti fitoftor** (*Phytophthora* spp.) s seznama fitoftor;
- c) je na podlagi vizualnega pregleda **brez škodljivih organizmov oziroma brez znamenj ali simptomov prisotnosti škodljivih organizmov, ki vplivajo na njegovo kakovost ali uporabnost**;
- d) je nepoškodovan in brez drugih napak, ki lahko vplivajo na njegovo kakovost ali uporabnost.

Zahteve za sadilni material

(5) Za objekte za pridelavo sadilnega materiala, ki se trzi, je **obvezno testiranje zemlje, substrata in vode za zalivanje na prisotnost fitoftor** (*Phytophthora* spp.) s seznama fitoftor. Testiranje se mora izvajati periodično, in sicer najmanj vsako peto leto.

(6) V primeru prisotnosti fitoftor (*Phytophthora* spp.) s seznama fitoftor ali ob vidnih znamenjih oziroma simptomih škodljivih organizmov ali poškodb, ki vplivajo na kakovost ali uporabnost delov rastlin, mora dobavitelj obvestiti inštitut in gozdarskega inšpektorja, ki v sodelovanju z inštitutom in v skladu s predpisi, ki urejajo gozdni reprodukcijski material, določi ukrepe za ustrezno tretiranje ali odstranitev, če tretiranje ni mogoče.

(7) Dobavitelj **za tretiranje škodljivih organizmov in ukrepe za odstranitev ali zmanjšanje prisotnosti fitoftor** (*Phytophthora* spp.) **s seznama fitoftor vodi zapise**.

Zahteve za dele rastlin, 7. člen pravilnika

(1) Deli rastlin, ki se tržijo, **morajo biti ustrezne tržne kakovosti, t.j. primerne velikosti, zdravi in ustrezati splošnim značilnostim drevesne vrste ali umetnega križanca**, razen pri delih rastlin iz rodu *Populus*, kjer so zahteve naslednje:

a) za **stebelne potaknjence** se šteje, da niso ustrezne tržne kakovosti, če imajo katere koli od naslednjih pomanjkljivosti:

- njihov les je star več kot dve leti,
- imajo manj kot dva dobro oblikovana popka,
- **prizadeti so od nekroz ali škodljivih organizmov,**
- **kažejo znake izsušitve, pregretosti, plesnivosti ali razkroja,**
- ne ustrezajo kakovostnim razredom iz Priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika;

b) za **šibe** se šteje, da niso ustrezne tržne kakovosti, če obstajajo katere koli od naslednjih pomanjkljivosti:

- njihov les je star več kot tri leta,
- imajo manj kot pet dobro oblikovanih popkov,
- **prizadeti so od nekroz ali škodljivih organizmov,**
- **kažejo znake izsušitve, pregretosti, plesnivosti ali razkroja,**
- **imajo druge poškodbe razen poškodb zaradi obrezovanja,**
- imajo več stebelc,
- imajo preveliko ukrivljenost stebela,
- ne ustrezajo velikostnim razredom iz Priloge 2 tega pravilnik

+ zahteve za sadilni material (8. člen, 4. do 7. odstavek)

Pravilnik, 14. člen (načrt pridelave)

(1) Dobavitelji, ki vzgajajo sadilni material, morajo za vsako mesto pridelovanja voditi in redno dopolnjevati načrt pridelave, ki ga **sestavljata karta** z vrisanimi drevesničarskimi površinami (polja, gredice) ter **zapisniki** vzgoje sadilnega materiala, ki se vodijo na obrazcu iz **Priloge 8**, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Dobavitelj mora vsaki drevesničarski površini dodeliti svojo **oznako**, ki mora biti razvidna iz karte iz prejšnjega odstavka ter **na kraju samem**.

(3) V načrtu pridelave mora dobavitelj, ki vzgaja sadilni material, **opredeliti možne kritične točke za prenos škodljivih organizmov znotraj objekta ter ukrepe za zmanjšanje tveganja prenosa škodljivih organizmov v in znotraj objekta**.

Potek zdravstvenega nadzora

- Letna prijava pridelave rastlin
- Rok: **najpozneje do 30. aprila**
- Naslovnik: GIS
- Obrazec: <https://www.gov.si/zbirke/storitve/letna-prijava-pridelave/>
- Obrazec UVHVVR + seznam rastlin (latinsko ime, izvorsemnski sestoj, vzgojna oblika, količina)

Potek zdravstvenega nadzora

- Dogovor za termin: vsaj 14 dni prej
- Strokovni in zdravstveni nadzor se opravi na zemljiščih in objektih v sodelovanju z dobaviteljem oziroma njegovo odgovorno strokovno osebo dobavitelja.
  - **Obsega pregled listin, istovetnosti, vizualni pregled, vzorčenje in preverjanje skladnosti reprodukcijskega materiala in 100 metrskega pasu okrog objekta.**
- V strokovnem in zdravstvenem nadzoru se pregled **opravi vzorčno**, in sicer tako, da se **pregleda najmanj vsaka peta vrsta posevka iste vrste rastlin.**

Potek zdravstvenega nadzora

- Pri najmanj 1 rastlini na 100.000 rastlin se pregleda **tudi zdravje koreninskega sistema**, in sicer tako, da se rastlino izpuli, otrese zemlje in vizualno pregleda koreninski sistem, nato se odstrani del skorje na koreničniku ter se opravi pregled prisotnosti nekroz, odmrlega tkiva in poškodb zaradi žuželk (rovni sistemi). Uporabljeno orodje se po vsakem pregledu rastline ustrezno razkuži.
- V primeru **gostega posevka** se pregleda zdravstveno stanje rastlin, listov in iglic tudi znotraj posevka, tako da se rastline odgrnejo in oceni se zdravje in osutost listnega aparata.

Potek zdravstvenega nadzora

- **S strokovnim in zdravstvenim nadzorom se ugotavlja navzočnost gospodarsko škodljivih organizmov, katerih navzočnost ni dovoljena v odstotku, večjem od dopustnega, kakor je določeno na seznamu gospodarskih škodljivih organizmov.** Dodatno se pri strokovnem in zdravstvenem nadzoru ugotavlja tudi prisotnost škodljivih organizmov, ki jih urejajo predpisi, ki urejajo zdravstveno varstvo rastlin.
- Seznam gospodarsko škodljivih organizmov in njihov prisotni dopustni odstotek pripravi in posodablja inštitut ter ga objavlja na svojih spletnih straneh.

← Varni oddelki
VARGO
Oddelek za varstvo gozdov

🏠 / Oddelki / VARGO / Gradiva

O oddelku Vizija in poslanstvo Laboratorij Projekti Objave Gradiva Povezave Za študente Posterji

SEZNAM GOSPODARSKO ŠKODLJI
VIH ORGANIZMOV, 3. 10. 2022

📄 PDF (124 kb)

SEZNAM VRST FITOFTOR, 22. 2. 20
22

📄 PDF (222 kb)

POTRDILO O ZDRAVSTVENI USTRE
ZNOSTI GOZDNEGA REPRODUKCIJ
SKEGA MATERIALA - OBRAZEC

📄 DOCX (159 kb)

KONTAKT

Lokacija
Večna pot 2, 1000 Ljubljana

Telefon
+386 1 200 7802

FAX
+386 1 257 3589

E-POŠTA
info@gozdis.si

IZPOSTAVLJENO

ZA UPORABNIKE

Projekti

Gozdarska knjižnica

Intranet

Povezave

Javna naročila

CENTER SDVG

En

INFORMACIJE

Novice

Dogodki

Za medije

AKREDITIRANA DEJAVNOST

Obseg akreditacije Gozdarskega inštituta Slovenije je naveden v [Prilogi k akreditacijski listini.](#)

Seznam gospodarsko škodljivih organizmov

- Seznam je sestavljen **iz skupine in podskupin škodljivih organizmov. Vsaka podskupina škodljivih organizmov ima določen prag, ki označuje dopusten odstotek napadenih oz. okuženih rastlin v objektu.** Ocena se izvede po vrsti rastline in vzgojni obliki. Če je prag v objektu presežen, trženje oz. promet rastlinske vrste in določene vzgojne oblike ni dovoljen.

Seznam gospodarsko škodljivih organizmov in njihov dopustni odstotek prisotnosti v objektu

Skupina škodljivih organizmov: bolezni

Podskupina	Dopustni odstotek (%)
bolezni iglic	5*
bolezni listja	5*
bolezni korenin	0
bolezni poganjkov	0
kompleksna bolezen	0
lesne trohnobe	5
metličavosti in iznakaženja	0
mehanske poškodbe	5
rakasta obolenja	0
sušice in uleknjenosti	0
uvelosti	0

* Delež okuženih listov/iglic na eni sadiki.

Seznam gospodarsko škodljivih organizmov in njihov dopustni odstotek prisotnosti v objektu

Skupina škodljivih organizmov: škodljivci

Podskupina	Dopustni odstotek (%)
defoliatorji	5*
floemofagi	0
karpofagi	5*
ksilofagi	0
ksilomicetofagi	0
rastlinojeda parkljasta divjad	5
sesajoče žuželke	5*
šiškotvorne žuželke / zoocecidiji	5*
glodavci	5

* Delež napadenih listov/iglic na eni sadiki.

Seznam vrst fitoftor (*Phytophthora* spp.), katerih prisotnost je v objektih prepovedana

- *P. plurivora*
- *P. cambivora*
- *P. cinnamomi*
- *P. syringae*
- *P. ramorum*
- *P. acerina*
- *P. kernoviae*
- *P. x alni*
- *P. uniformis*
- *P. x multiformis*

In ostale vrste fitoftor, ki so po presoji Gozdarskega inštituta Slovenije nevarne gozdnim sestojem.

Potek zdravstvenega nadzora

- Če se pri strokovnem in zdravstvenem nadzoru ugotovi prisotnost neznanega škodljivega organizma ali drugega škodljivega dejavnika, se odvzame vzorec in pošlje v uradni laboratorij.
- Za strokovni in zdravstveni nadzor mora biti objekt pripravljen (npr. oplet).
- Med premiki med posameznimi posevki je treba **razkuževati uporabljeno orodje, med premiki med objekti pa je treba razkuževati tudi obutev.**
- O vsakem opravljenem strokovnem in zdravstvenem nadzoru **inštitut sestavi zapisnik, ki ga preda gozdarski inšpekciji.**

Potek zdravstvenega nadzora

- Zapisnik pred zaključkom pošljemo inšpekciji in dobavitelju v pregled in dodamo njihove morebitne pripombe.

Potek zdravstvenega nadzora

- **Po opravljenem drugem strokovnem in zdravstvenem nadzoru v tekočem letu inštitut izda potrdilo o zdravstveni ustreznosti** oziroma potrdilo, da reprodukcijski material ustreza zahtevam tega pravilnika.
- Potrdilo o zdravstveni ustreznosti reprodukcijskega materiala se pripravi v skladu z obrazcem, ki je objavljen na spletni strani inštituta. **Sestavni del potrdila je seznam reprodukcijskega materiala,** za katerega se izdaja potrdilo.
- Kopijo potrdila o zdravstveni ustreznosti gozdnega reprodukcijskega materiala inštitut posreduje tudi gozdarski inšpekciji.

Potek zdravstvenega nadzora

- Potrdilo o zdravstveni ustreznosti rastlin za saditev **velja od njegove izdaje do naslednjega zdravstvenega nadzora.** Takrat potrdilo o zdravstveni ustreznosti rastlin začasno nadomesti zadnji zapisnik o zdravstvenem nadzoru objekta.
- **Dobavitelj mora hraniti zapisnike o strokovnih in zdravstvenih nadzorih objekta za nedoločen čas.**